

УДК 796.011-053.6(477)

Забезпечення якості життя дітей і молоді в школах сприяння здоров'ю Львівської області

Павлова Ю. О.
Шиян О. І.

Львівський державний університет фізичної культури,
КЗ ЛОР Львівський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти, Львів, Україна

Мета: встановити значення шкіл сприяння здоров'ю у забезпеченні якості життя молоді шкільного віку.

Матеріал і методи: проаналізовано проектну діяльність 69 шкіл сприяння здоров'ю та її переваги для забезпечення високої якості життя молоді. В анкетуванні взяли участь 2108 учнів 10–11 класів, з них 1080 школярів навчалися в школах сприяння здоров'ю.

Результати: охарактеризовано об'єктивні умови формування високої якості життя молоді в рамках діяльності навчального закладу згідно проекту «Школа сприяння здоров'ю». За допомогою регресійного аналізу виявлено чинники, що обумовлюють високий рівень благополуччя шкільної молоді.

Висновки: виявлено зростання шансів високого показника якості життя в осіб чоловічої статі (у 2,2–2,6 разів), у респондентів з високим рівнем рухової активності (у 1,3–2,8 разів) та в опитаних, що навчаються в школах сприяння здоров'ю (у 2,3–3,1 разів).

Ключові слова: здоров'я, якість життя, рухова активність, молодь, школа.

Вступ

Пошук ефективних шляхів поліпшення якості життя населення в умовах незадовільної медико-демографічної ситуації та складних економічних реалій залишається актуальним для української держави.

Якість життя – багатокомпонентна і динамічна структура, однакова для усіх, незалежно від віку, статі, місця проживання, соціального статусу тощо [2–4; 10]. Модель якості життя, укладена відповідно до ієрархічного принципу, містить компоненти різного порядку (фізична, психологічна та матеріальна складові, соціальна активність, розвиток і самоідентифікація, зовнішнє середовище), модератори та медіатори (змінні, що зумовлюють або пояснюють зв'язок між незалежними чинниками та загальним показником благополуччя), а також індикатори [3]. У галузі фізичне виховання та спорту розвитку набуло поняття «якість життя, пов'язана із здоров'ям», що фактично задіює лише домени «Фізична складова», «Психологічна складова» та «Соціальна активність», тоді як інші компоненти переведені у розряд незалежних змінних, модераторів та медіаторів [3; 9].

Необхідно враховувати, що така структура підкреслює наявність в якості життя об'єктивних умов, які можна певним чином спостерігати та вимірювати, а також суб'єктивної частини, що відображена у вигляді особистих суджень або відповідей зацікавлених осіб. У випадку дітей та молоді важливим є вивчення їх благополуччя з урахуванням умов та можливостей шкільного середовища. Це необхідно для виявлення чинників, які здатні забезпечити високі показники якості життя підростаючого покоління [5].

На сьогодні Україна бере активну участь у програмі ВООЗ «Школи сприяння здоров'я» [8], загальна кількість таких навчальних закладів у нашій державі складає понад

4 тис. Школи здоров'я активно працюють у напрямі забезпечення високого рівня фізичної активності, здорового харчування, вживають заходи для профілактики споживання психоактивних речовин, змінюють шкільне середовище для створення безпечних та сприятливих умов навчання та праці [8]. Участь навчальних закладів у комплексних здоров'язбережних проектах передбачає цілісний стратегічний підхід, що з високою ймовірністю призведе до поліпшення здоров'я і успішності дітей, проте зв'язок між навчанням у школі сприяння здоров'ю та якістю життя досліджено недостатньо.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Дослідження було здійснено за підтримки та у рамках завдань Програми розвитку освіти Львівщини на 2009–2012 та 2013–2016 рр.

Мета дослідження: встановити значення діяльності шкіл сприяння здоров'ю у забезпеченні якості життя молоді шкільного віку.

Завдання дослідження: 1) проаналізувати проектну діяльність шкіл сприяння здоров'ю та її переваги для забезпечення високої якості життя молоді; 2) виявити чинники, що визначають високу якість життя школярів.

Матеріал і методи дослідження

Для оцінювання здоров'язбережувальної діяльності навчального закладу використано Анкету для координатора Європейської мережі шкіл сприяння здоров'я [1]. В опитуванні взяли участь 69 координаторів шкіл сприяння здоров'ю Львівської області. Аналізували вплив здоров'язберігаючої проектної діяльності на субдомени якості життя відповідно до визначених індикаторів (табл. 1) [3].

В анкетуванні взяли участь 2108 школярів 10–11 класів (47,25% респондентів з сільської місцевості; 50,00%

Таблиця 1
Теоретична структура якості життя молоді

Домен	Субдомен	Індикатори
Фізична складова	Соматичне здоров'я	Самопочуття, харчування
	Щоденна активність	Рівень рухової активності, рівень фізичної активності
	Вільний час	Рекреація, хобі
Психологічна складова	Емоційний стан	Настрій, відчуття щастя
	Самооцінка	Сприйняття себе, контроль за власним життям
Соціальна активність	Взаємодія	Соціальні ролі, соціальна підтримка, стосунки з родиною, колегами
	Когезія	Соціальна інклюзія, соціальна інтеграція, соціальний капітал
Матеріальна складова	Фінансове становище	Доходи, пільги
	Зайнятість	Умови навчання
	Житлові умови	Умови життя, характеристика житла
Розвиток та самоідентифікація	Освіта та навички	Досягнення, статус, соціальні, психологічні, практичні навички
	Діяльність та вибір	Успіх, можливості
	Автономність	Контроль над власним життям, вибір
	Цілі та цінності	Бажання, очікування
Зовнішнє середовище	Права	Загальнолюдські, згідно юридичних документів
	Навколишнє середовище	Повага, гідність, рівність, доступ до суспільних благ, санітарно-гігієнічні умови

опитаних – особи жіночої статі), зокрема, 1080 школярів (50,00% дівчат і 50,00% – жителі сільської місцевості) навчалися в школах сприяння здоров'ю.

Збір даних для регресійного аналізу проводили відповідно до системи «Якість та спосіб життя школярів Львівської області» [6] з використанням:

- питальника MOS SF-36 – для оцінювання загального показника фізичного та психічного благополуччя [7; 11];

- запитань анкети PedsQL (Інструмент для визначення якості життя дітей, Pediatric Quality of Life Inventory) – стосунків з однокласниками та булінгу;

- шкали PAQ-A (Опитувальник для визначення рівня фізичної активності підлітків, Physical Activity Questionnaire for Older Children and Adolescents) – для характеристики рухової активності респондентів;

- запитань щодо рівня академічної та спортивної компетенцій і харчування респондентів.

Аналіз даних передбачав оцінку шансів (odds ratio, OR) та їх довірчих інтервалів (confidential intervals, CI).

Результати дослідження та їх обговорення

Мережа шкіл сприяння здоров'ю (ШСЗ) об'єднує різні освітні заклади, для яких найважливішим завданням є збереження і зміцнення здоров'я усіх учасників навчально-виховного процесу, що в свою чергу вимагає впровадження різних методів педагогічної, медико-профілактичної, гігієнічної, фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи. На 2015 рік до мережі ШСЗ Львівської області належали 98 навчальних установ. Серед них – загальноосвітні навчальні заклади I–III ст. (55,1%), I–II ст. (7,1%), школи з поглибленим вивченням окремих предметів (6,1%), гімназії та ліцеї (6,1%), навчально-виховні комплекси (17,3%), школа-інтернат (1,0%), початкові школи (2,1%), дошкільні дитячі заклади (3,1%), позашкільні навчальні

заклади (2,0%) та училище (1,0%). Більшість ШСЗ (64,3%) розташовані в сільській місцевості та є невеликими за кількістю школярів та педагогів. Серед проаналізованих ШСЗ у шести навчаються до 100 дітей, 32 навчальних закладів – до 300 дітей, 18 – навчальних закладів – понад 500 дітей. Середня кількість педагогів, які працюють у цих школах, становить 46 ± 23 особи, мінімальний показник – 17, максимальний – 102, зокрема, в третині навчальних закладів педагогічних працівників є до 30 осіб. Лише в 21,2% (N=14) ШСЗ навчальних закладів передбачена посада соціального педагога, 42,4% (N=28) – психолога, 60,6% (N=40) – медичного працівника, проте в 16,6% шкіл (N=11) останніх працює не менше ніж двоє.

Серед основних причин входження в мережу ШСЗ респонденти визначили: 1) потребу сформулювати відповідний світогляд та створити умови для реалізації потенціалу громади; 2) бажання поліпшити здоров'я учасників навчально-виховного процесу; 3) необхідність у посиленні роботи з питань здорового способу життя молоді, зокрема, фізкультурно-оздоровчої діяльності; 4) бажання впровадити нові медико-педагогічні оздоровчі інновації, створити систему моніторингу стану здоров'я учнів; 5) потребу налагодити співпрацю з питань здорового способу життя з іншими навчальними закладами; 6) необхідність покращити матеріально-технічне забезпечення навчального закладу та його фінансування.

Необхідно наголосити на вираженому управлінському характері завдань, які визначили школи в проектній діяльності. Серед них можна виокремити концептуальні (збереження та зміцнення здоров'я учасників навчально-виховного процесу, формування свідомого і відповідального ставлення до здоров'я, створення сприятливого навколишнього середовища як необхідної умови виховання здорової особистості), організаційні (налагодження відповідної системи виховної роботи, розроблення системи моніторингу, поліпшення фізичного, психічного та духо-

вного здоров'я школярів за допомогою впровадження спеціалізованих превентивних курсів, дотримання санітарно-гігієнічних умов тощо) та завдання, пов'язані з людським чинником (залучення до здоров'язбережувальної діяльності спеціалістів різного профілю, а до занять фізичною культурою та спортом – усіх учасників навчально-виховного процесу, підвищення кваліфікації вчителів та рівня знань батьків з питань збереження та зміцнення здоров'я).

Очікувані результати діяльності навчального закладу як Школи сприяння здоров'ю направлені на учнів, батьків, педагогічний колектив та громаду. Перевагами для учнів можна вважати створення здоров'язберігаючого освітнього середовища, що допомагає знизити захворюваність, поліпшити академічну успішність, сформувати та розвинути життєві навички, що необхідні для попередження поведінкових ризиків, забезпечення позитивних змін в уміннях і ставленнях школярів. Згідно з анкетними даними в усіх ШСЗ впроваджено факультативні курси превентивної спрямованості – «Забезпечення здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДу», «Майбутнє починається сьогодні», «Молодь на роздоріжжі», «Особиста гідність. Безпека життя. Громадська позиція», «Сприяння просвітницькій роботі «Рівний-рівному» серед молоді України», «Бути щасливим. Я це можу», «Скажи насильству Ні!», «Корисні навички» тощо. В усіх навчальних закладах налагоджено гаряче харчування, зокрема, безкоштовне для учнів молодшої школи та школярів пільгових категорій. Більшість шкіл (84,1%) проводять спеціалізоване навчання для учасників проекту, зокрема: 75,4% – для педагогічних працівників, 76,8% – для учнів, 58,0% – для батьків, 14,5% – для громади. Діяльність низки шкіл сприяння здоров'я сприяла інтеграції громади, а статус навчального закладу допоміг отримати грантову підтримку згідно з проектами Європейського Союзу, ООН або Програмою розвитку освіти Львівщини, що передбачали модернізацію матеріальної бази школи (купівля спортивного інвентарю, енергозберігаючі заходи тощо).

У більшості навчальних закладів (49,3%) координатором проекту «Школа сприяння здоров'я» є директор, у 50,7% – ці обов'язки виконує заступник директора (23,3%), вчитель основ здоров'я (7,2%), практичний психолог (4,3%), вчитель фізичної культури (2,9%), соціальний педагог (2,9%). У 68,1% ШСЗ Львівщини функціонує робоча група, яка відповідає за реалізацію проекту. Низькою є залученість до здоров'язбережувальної проектної діяльності медичних працівників (у 10,1% шкіл), вчителів християнської етики (5,8%), початкових класів (7,2%), членів батьківського комітету (5,7%) та учнівського парламенту (1,4%). Окремо необхідно наголосити на різнорівневій співпраці, що налагоджена школами сприяння здоров'ю. ШСЗ залучають до навчально-виховної роботи медичні (91,3%), психологічні (84,1%), та соціальні (88,4%) служби, релігійні (85,5%) та громадські (75,4%) організації. Згадані установи надають консультативну та просвітницьку допомогу з питань здорового способу життя, проводять бесіди, лекторії, семінари та тренінги для учнів, а також круглі столи для батьків та педагогів, щорічні медичні обстеження. Лише половина Шкіл сприяння здоров'ю Львівщини (55,1%) налагодили співпрацю з іншими навчальними закладами, у яких діяльність щодо здоров'язбереження займає визначальну роль, зокрема, 1,4% (N=1) співпрацює з іноземними навчальними закладами, 17,4% (N=12) – з загальноосвітніми школами, що

розташовані в інших районах чи містах, 44,9% (N=31) – з ШСЗ, які розташовані у тому самому районі. Співпрацю на всеукраїнському, обласному, місцевому або районному рівнях налагодили 7,2% (N=5) шкіл сприяння здоров'я Львівської області.

На базі проаналізованих навчальних закладів проводяться семінари, тренінги з питань впровадження здоров'язберігаючих технологій, розбудови Школи сприяння здоров'я, які орієнтовані на директорів, заступників директорів, вчителів основ здоров'я, фізичної культури, психологів, які працюють у інших школах даного освітнього округу або району. Проте ШСЗ Львівщини виконують важливу просвітницьку функцію та сприяють впровадженню новітніх здоров'язберігаючих технологій в основному на рівні освітніх округів та районів. Школи мережі особливо активно співпрацюють з іншими навчальними закладами відповідних освітніх округів, які не мають статусу школи сприяння здоров'ю, та надають їм необхідну методичну допомогу щодо здоров'язбереження та здоров'яформування учасників навчально-виховного процесу. Середня кількість ШСЗ у районі – 3, найбільше навчальних закладів такого типу є у Сокальському (9) та Бродівському (6) районах, найменше – у Перемишлянському та Пустомитівському (по одній). Лише в третині освітніх округів (31%) є хоча б одна школа сприяння здоров'ю. Найбільша кількість округів, що забезпечені ШСЗ, у Сокальському та Турківському районах – 71,4% та 66,7% відповідно. Найнижчі – у Перемишлянському (16,7%) та Пустомитівському (12,5%) районах. Забезпеченість освітніх округів у інших районах Львівської області становить 25–40%.

Респонденти очікують низку позитивних зрушень від реалізації проекту, що пов'язані з посиленням спроможності навчального закладу:

1. Інтегративної – перетворення навчально-виховного процесу в спільну діяльність усіх його учасників, спрямовану на досягнення стану фізичного, духовного та соціального благополуччя.

2. Адаптивної – підготовка учнів до самостійного життя, формування адекватних механізмів фізіологічної, психологічної, соціальної адаптації до умов навколишнього світу, що свідчить про готовність до самостійного здорового способу життя.

3. Здоров'язбережної та здоров'яформуючої – створення здорового середовища, збереження здоров'я, зниження хронічної захворюваності, покращення харчування учнів, реалізація права на безпечні й нешкідливі умови праці та навчання тощо.

4. Академічної – впровадження факультативних курсів відповідної спрямованості, здоров'язберігальних технологій.

5. Матеріально-технічної – покращення матеріально-забезпечення навчального закладу, поліпшення забезпеченості дидактичними та методичними матеріалами з питань формування здорового способу життя.

Загалом можна стверджувати, що проектна діяльність шкіл сприяння здоров'ю забезпечує об'єктивні умови формування високої якості життя молоді. Діяльність навчального закладу в рамках проекту «Школа сприяння здоров'ю» сприяє забезпеченню високої якості життя молоді, оскільки має безпосередній вплив на низку субдомінів (рис. 1) [3].

Так, організація медичних оглядів, впровадження здоров'язберігаючих інновацій, посилення рекреаційної та

фізкультурно-оздоровчої роботи передбачають вплив на домен «Фізична складова». Здоров'язбережна діяльність у навчальному закладі сприяє інтеграції та посиленню соціального капіталу (домен «Соціальна активність») шляхом максимальної реалізації потенціалу громади, об'єднання зусиль спеціалістів різного рівня для збереження здоров'я підростаючого покоління. Школа сприяння здоров'я здатна поліпшити благополуччя згідно домена «Матеріальна складова», оскільки статус такого навчального закладу та досвід проектної діяльності допомагає отримати додаткове фінансування для модернізації матеріально-технічної бази, а також організувати спеціалізоване навчання педагогічних працівників з метою надання якісних освітніх послуг. У школах сприяння здоров'ю впроваджені превентивні спеціалізовані навчальні курси, організовано навчання дітей на основі життєвих навичок, що передбачає формування системи цінностей, соціально-психологічних компетентностей, необхідних для здоров'я, безпеки та успіху молоді людини (поліпшення якості життя згідно домена «Розвиток та самоідентифікація»).

За допомогою логістичного регресійного аналізу встановлені критерії прогнозування високої якості життя респондентів шкільного віку з врахуванням соціально-демографічних показників, а також індикаторів доменів «Фізична складова», «Емоційна складова», «Соціальна активність» та «Розвиток та самоідентифікація» (табл. 2).

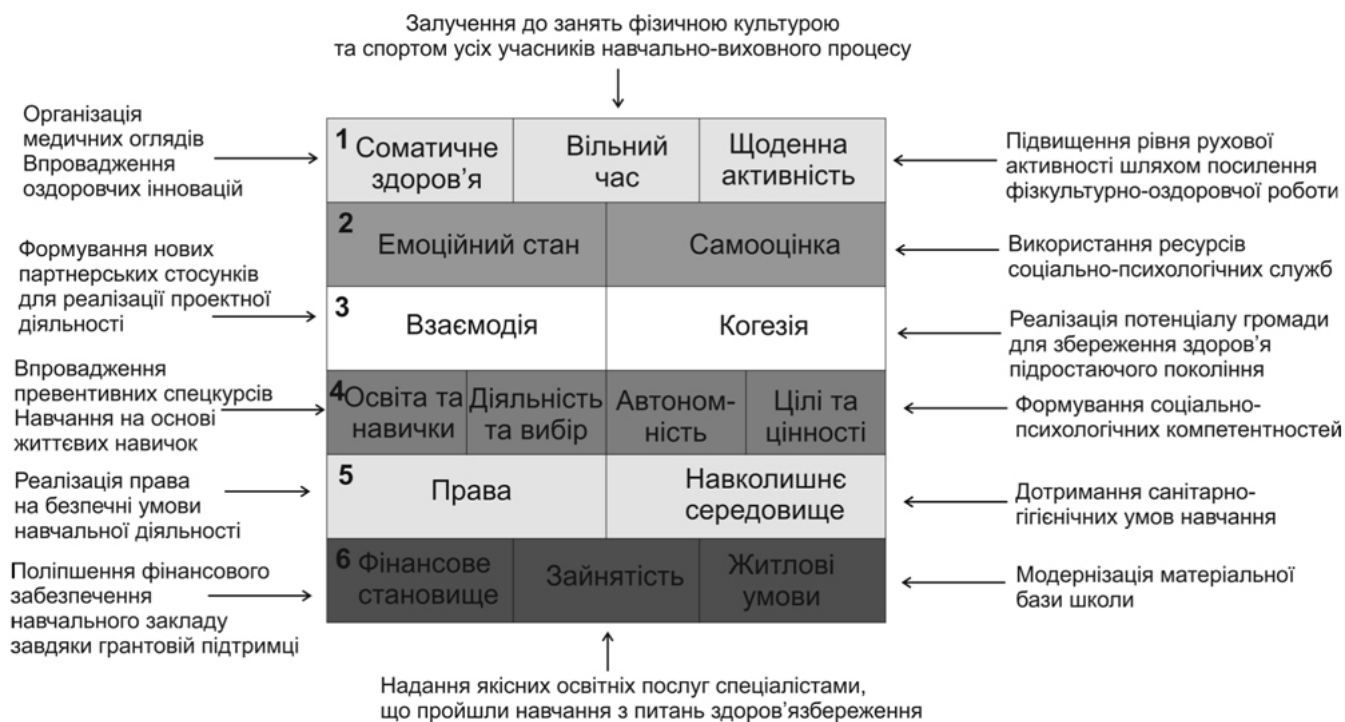
За даними проведеного регресійного аналізу суттєвими критеріями високого показника фізичного благополуччя молоді є стать (OR=2,20, CI=2,12–2,50), заняття в спортивній секції (OR=2,80, CI=2,56–3,21), заняття фізичною культурою та спортом у вільний час більше ніж 1 раз на тиждень, рівень рухової активності в школі (OR=2,43, CI=1,95–2,73), здорові харчові звички (OR=1,52, CI=1,44–

2,03), спортивна компетентність (OR=1,40, CI=1,21–1,65) та навчання у школі сприяння здоров'ю (OR=2,29, CI=2,01–2,45). У випадку загального психічного благополуччя вагомий вплив мали навчання у ШСЗ (OR=3,11, CI=2,61–3,43), рівень рухової активності у школі (OR=1,53, CI=1,34–1,68), заняття в спортивній секції (OR=2,13, CI=1,93–2,42), відсутність булінгу (OR=1,82, CI=1,68–2,23), стосунки з однокласниками (OR=1,55, CI=1,23–1,87), стать (OR=2,60, CI=2,45–2,82) та місце проживання (OR=2,11, CI=1,12–2,56). При проведенні аналізу виявлено низку суттєвих предикторів благополуччя молоді. Шанси високого показника якості життя вищі у 2,2–2,6 разів в осіб чоловічої статі, у 2,1–2,8 разів – у респондентів, які займаються в спортивній секції, в 1,3–2,4 разів – у школярів, які мають високий рівень рухової активності, та 2,3–3,1 разів – у молоді з шкіл сприяння здоров'ю.

Висновки

Виявлено низку об'єктивних умов формування високої якості життя молоді в рамках діяльності навчального закладу згідно проекту «Школа сприяння здоров'ю». Встановлено предиктори благополуччя школярів. Шанси високого показника якості життя вищі у 2,2–2,6 разів в осіб чоловічої статі, у 2,1–2,8 разів – у респондентів, які займаються в спортивній секції, в 1,3–2,4 разів – у школярів, які мають високий рівень рухової активності, та 2,3–3,1 разів – у молоді зі шкіл сприяння здоров'ю.

Перспективи подальших досліджень полягають у впровадженні спеціалізованих превентивних курсів для поліпшення якості життя учасників навчально-виховного процесу.

Рис. 1. Структурно-функціональна схема впливу здоров'язберігаючої проектної діяльності на якість життя молоді шкільного віку:

1 – фізична складова; 2 – психологічна складова; 3 – соціальна активність; 4 – розвиток та самоідентифікація; 5 – зовнішнє середовище; 6 – матеріальна складова.

Таблиця 2

Предиктори якості життя молоді шкільного віку

Індикатор/показник	Загальне фізичне благополуччя		Загальне психічне благополуччя	
	OR	CI	OR	CI
Соціально-демографічні				
Стать	2,20	2,12–2,50	2,60	2,45–2,82
Місце проживання	1,15	1,10–1,38	2,11	1,12–2,56
Матеріальне становище	0,67	0,42–1,17	0,82	0,43–0,98
Навчання у школі сприяння здоров'ю	2,29	2,01–2,45	3,11	2,61–3,43
Фізична складова				
Регулярне харчування	0,92	0,78–1,34	0,50	0,34–1,2
Здорові харчові звички	1,52	1,44–2,03	1,32	1,21–1,45
Заняття в спортивній секції	2,80	2,56–3,21	2,13	1,93–2,42
Заняття фізичною культурою та спортом у вільний час більше ніж 1 раз на тиждень	2,12	1,52–2,46	1,32	1,08–1,67
Рівень рухової активності в школі	2,43	1,95–2,73	1,53	1,34–1,68
Проведення часу на свіжому повітрі	0,81	0,62–1,24	0,72	0,55–1,2
Пропуски навчання у зв'язку з поганим самопочуттям	0,89	0,62–1,04	0,20	0,12–0,48
Психічна складова та соціальна активність				
Стосунки з однокласниками	0,90	0,75–1,29	1,55	1,23–1,87
Булінг	1,14	1,12–1,38	1,82	1,68–2,23
Участь батьків у заняттях фізичною культурою та спортом	1,20	1,13–1,65	1,32	1,1–1,45
Розвиток та самоідентифікація				
Академічна компетентність	0,67	0,43–0,88	0,71	0,56–1,32
Спортивна компетентність	1,40	1,21–1,65	0,18	0,05–0,23

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що немає конфлікту інтересів, який може сприйматися таким, що може завдати шкоди неупередженості статті.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

Список використаної літератури

1. Здорова школа: довідник шкіл сприяння здоров'ю Львівщини / уклад. О. Шиян, Ю. Павлова ; за наук. ред. О. Шиян – Л. : Кольорове небо, 2013. – Ч. 1. – 150 с.
2. Новик А. А. Руководство по исследованию качества жизни в медицине / А. А. Новик, Т. И. Ионова. – М. : Олма Медиа Групп, 2007. – 320 с.
3. Павлова Ю. А. Моделирование теоретической структуры качества жизни населения / Ю. А. Павлова // Современные проблемы формирования и укрепления здоровья : сборник научных статей / ред. кол. : А. Н. Герасевич (гл. редактор), А. А. Зданевич, А. В. Шаров. – Брест : Издательство БрГТУ, 2015. – С. 253–257.
4. Павлова Ю. О. Структура якості життя населення / Ю. О. Павлова // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2015. – № 5 (49). – С. 90–94. – doi:10.15391/sns.v.2015-5.015.
5. Павлова Ю. О. Якість життя та здоров'я дітей та молоді України / Ю. О. Павлова // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Х. : ХДАФК, 2015. – № 2 (46). – С. 148–153. – doi:10.15391/sns.v.2015-2.029.
6. Павлова Ю. Особливості проведення регіональних досліджень здоров'я, якості та способу життя шкільної молоді (досвід та перспективи Львівської області) [Електронний ресурс] / Ю. Павлова, О. Шиян // Спортивна наука України. – 2014. – № 3. – С. 52–61. – Режим доступу : <http://sports-science.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/237>.
7. Феценко Ю. І. Процедура адаптації міжнародного опитувальника оцінки якості життя MOS SF-36 в Україні. Досвід застосування у хворих бронхіальною астмою / Ю. І. Феценко, Ю. М. Мостовой, Ю. В. Бабійчук // Український пульмонологічний журнал. – 2002. – № 3. – С. 9–11.
8. Шиян О. Державна освітня політика з питань здорового способу життя молоді : монографія / О. Шиян. – Львів, 2010. – 296 с.
9. Prystupa E. Evaluation of health in context of life quality studying / E. Prystupa, Iu. Pavlova // Postępy Rehabilitacji=Advances in Rehabilitation. – 2015. – V. 29, N 2. – P. 33–38.
10. Veenhoven R. The four qualities of life. ordering concepts and measures of the good life / R. Veenhoven // Journal of Happiness Studies. – 2000. – Vol. 1. – P. 1–39.
11. Ware J. E. The MOS 36-item short-form survey (SF-36). I. Conceptual framework and item selection / J. E. Ware, C. D. Sherbourne // Med. Care. – 1992. – V. 30. – P. 473–483.

Стаття надійшла до редакції: 01.03.2016 р.
Опубліковано: 30.04.2016 р.

Аннотация. Павлова Ю. А., Шиян Е. И. Обеспечение качества жизни детей и молодежи в школах содействия здоровью Львовской области. Цель: установить значение школ здоровья в обеспечении качества жизни молодежи школьного возраста. **Материал и методы:** проанализировано проектную деятельность 69 школ здоровья и ее преимущества для обеспечения высокого качества жизни молодежи. В анкетировании приняли участие 2108 школьников 10–11 классов, из них 1080 школьников учились в школах содействия здоровью. **Результаты:** охарактеризованы объективные условия формирования высокого качества жизни молодежи в рамках деятельности учебного заведения согласно проекту «Школа здоровья». С помощью регрессионного анализа выявлены факторы, которые обуславливают высокий уровень благополучия школьной молодежи. **Выводы:** отмечен рост шансов высокого показателя качества жизни у лиц мужского пола (в 2,2–2,6 раз), у респондентов с высоким уровнем двигательной активности (в 1,3–2,8 раз) и в опрошенных, обучающихся в школах здоровья (в 2,3–3,1 раз).

Ключевые слова: здоровье, качество жизни, двигательная активность, молодежь, школа.

Abstract. Pavlova Ju., Shyyan O. The providing of youth's life quality in health promoting schools of L'viv region. Purpose: to establish the role of health-promoting schools in providing of life quality of youth of school age. **Material & Methods:** the project activity and its benefits for youth's life of 69 health promoting schools were analyzed. 2108 students of 10–11 grades was surveyed. 1080 students was studied in health promoting school. **Results:** the objective conditions for life quality formation according project activities 'Health promoting school' were described. The factors that contribute high life quality level of school youth were identified with regression analysis. **Conclusions:** the increasing of odds ratio for life quality was identified for males (in 2,2–2,6 times), for respondents with high levels of physical activity (in 1,3–2,8 times) and respondents which studied in health promoting schools (in 2,3–3,1 times).

Keywords: health, quality of life, physical activity, youth, school.

References

1. Shiyani, O. & Pavlova, Yu. 2013, *Zdorova shkola: dovidnik shkil spriyannya zdorov'yu Lvivshchini* [Healthy school: A Handbook of Health Promoting Schools Lviv]. Lviv: Kolorove nebo, Part 1, 150 p. (in Ukr.)
2. Novik, A. A. & Ionova, T. I. 2007, *Rukovodstvo po issledovaniyu kachestva zhizni v meditsine* [Guide to the study of quality of life in medicine]. Moscow: Olma Media Grupp, 320 p. (in Russ.)
3. Pavlova, Yu. A. 2015, [Theoretical Modeling of the quality of life of the population structure] *Sovremennyye problemy formirovaniya i ukrepleniya zdorov'ya : sbornik nauchnykh statey* [Modern problems of formation and health promotion: a collection of scientific articles]. Brest: Izdatelstvo BrGTU, p. 253–257. (in Russ.)
4. Pavlova, Yu. O. 2015, [The structure of population life quality] *Slobozhanskii naukovno-sportyvnyi visnyk* [Slobozhanskyi science and sport bulletin]. Kharkiv: KSAPC, Vol. 49 No 5, pp. 90–94, doi:10.15391/snsv.2015-5.015. (in Ukr.)
5. Pavlova, Yu. O. 2015, [Life quality and health of children and youth of Ukraine] *Slobozhanskii naukovno-sportyvnyi visnyk* [Slobozhanskyi science and sport bulletin]. Kharkiv: KSAPC, Vol. 46 No 2, pp. 148–153, doi:10.15391/snsv.2015-2.029. (in Ukr.)
6. Pavlova, Yu. & Shiyani, O. 2014, [Features of Regional Studies of health, quality and lifestyle of schoolchildren (experience and perspectives Lviv region)] *Sportivna nauka Ukraini* [Sports Science Ukraine]. No 3, pp. 52–61, Available at: <http://sports-science.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/237>. (in Ukr.)
7. Feshchenko, Yu. I., Mostovoy, Yu. M. & Babiychuk, Yu. V. 2002, [The procedure for adaptation of the international assessment of quality of life questionnaire SF-36 MOS in Ukraine. Experience with patients asthma] *Ukrainskiy pulmonologichnyi zhurnal* [Ukrainian pulmonological journal]. No 3, p. 9–11. (in Ukr.)
8. Shiyani, O. *Derzhavna osvityna politika z pitan zdorovogo sposobu zhittya molodi* [State educational policy on healthy lifestyles of young people]. Lviv, 2010, 296 p. (in Ukr.)
9. Prystupa E. & Pavlova Ju. 2015, Evaluation of health in context of life quality studying, *Postepy Rehabilitacii=Advances in Rehabilitation*, V. 29, N 2, P. 33–38.
10. Veenhoven, R. 2000, The four qualities of life. ordering concepts and measures of the good life, *Journal of Happiness Studies*, Vol. 1, P. 1–39.
11. Ware, J. E. & Sherbourne, C. D. 1992, The MOS 36-item short-form survey (SF-36). I. Conceptual framework and item selection, *Med. Care*, V. 30, P. 473–483.

Received: 01.03.2016.
Published: 30.04.2016.

Павлова Юлія Олександрівна: к. б. н., с. н. с.; Львівський державний університет фізичної культури: вул. Костюшка, 11, Львів, 79007, Україна.

Павлова Юлия Александровна: к. б. н., с. н. с.; Львовский государственный университет физической культуры: ул. Костюшко, 11, Львов, 79007, Украина.

Iuliia Pavlova: PhD (Biology), Senior Researcher (Physical Education and Sport); Lviv State University of Physical Culture: Kostushko str., 11, Lviv, 79007, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-8111-4469

E-mail: pavlova.j.o@gmail.com

Шиян Елена Іллівна: д. держ. упр., професор; Львівський державний університет фізичної культури: вул. Костюшка, 11, Львів, 79007, Україна.

Шиян Елена Ильивна: д. госуд. упр., профессор; Львовский государственный университет физической культуры: ул. Костюшко, 11, Львов, 79007, Украина.

Olena Shyyan: Doctor of Sciences (Public Administration), Professor; Lviv State University of Physical Culture: Kostushko str., 11, Lviv, 79007, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0003-4903-8790

E-mail: pavlova.j.o@gmail.com

Бібліографічний опис статті:

Павлова Ю. О. Забезпечення якості життя дітей і молоді в школах сприяння здоров'ю Львівської області / Ю. О. Павлова, О. І. Шиян // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2016. – № 2(52). – С. 80–85. – doi:10.15391/snsv.2016-2.014